THE SYMBOLIC OF NUMBERS IN THE WINTER HABITS FROM ALMĂJ VALLEY, CARAŞ-SEVERIN COUNTY

Maria VÂTCĂ
West University of Timişoara

Abstract : The aim of this study is to examine a few symbols of numbers that are found in the ceremonial texts (carols, Christmas carols) which belong to the caroling customs, but also to other practices of the winter holidays, referring to Almăj Valley, Caraş-Severin County.
It is worthy of note that, in traditional cultures, numbers are considered to have different meanings, existing not only as signs, but also as carriers of certain symbols of human being or of cosmos; therefore, they have a ritualistic-symbolic value and also a religious one. Among them, the most frequently encountered are: ***one***, ***two***, ***three***, ***four***, *while others appear once at most in the texts and traditions above-mentioned (****forty-five****).*
Usually, the occurrence of these symbol-numbers is closely linked to specific figures or practices that are adapted to the rural community life (initiated-hero accompanying elements, characters of the texts, objects of worship, the use of ritual gestures etc.), especially that, generally, the habits reflect the human conception of the universe and the world around.

Keywords: traditional culture, number, symbol, caroling, Almăj Valley.

This work was cofinaced from the European Social Fund through Sectoral Operational Programme Human Resources Development 2007-2013, project number POSDRU/159/1.5/S/140863, Competitive Researchers in Europe in the Field of Humanities and Socio-Economic Sciences. A Multi-regional Research Network.

Obiceiul este un „comportament social-cultural stabilit de tradiţia comunitară”[1], fiind un element principal al culturii tradiţionale. Acest termen desemnează „ansamblul manifestărilor folclorice legate de un anumit eveniment sau de o anumită dată”[2]. Obiceiul s-a transmis din generaţie în generaţie, având un caracter colectiv şi general[3], fiind specific unei anumite perioade de timp sau unei anumite comunităţi (grup comunitar); prin caracteristicile şi funcţiile sale, el îşi dobândeşte „rolul de instituţie a vieţii tradiţionale”[4].

Unii cercetători arată că obiceiurile de iarnă au fost influenţate de sărbătoarea *Calendelor lui Ianuarie*, evenimente ce marcau începutul anului la romani. Acestea din urmă făceau parte dintr-un întreg şir de sărbători din perioada amintită, ce s-au influenţat reciproc, multe elemente preluându-se de la una la alta, fapt remarcat şi în sărbătorile de iarnă din zilele

[1] Romulus Vulcănescu, *Dicţionar de etnologie*, Bucureşti, Editura Albatros, 1979, p. 208.
[2] Mihai Pop, *Obiceiuri tradiţionale româneşti*, Bucureşti, Editura Univers, 1999, p. 33.
[3] Id., *ibid*., p. 34.
[4] Ioan Viorel Boldureanu, *Etnologie şi folclor. Cultură tradiţională orală. Teme, concepte, categorii*, Timişoara, Editura Marineasa, 2008, p. 49.

BDD-A22233 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:13 UTC)

noastre[5]. Fiindcă, la vechile popoare, ele reprezentau şi începutul unui nou an agrar, a apărut, în mod firesc, asocierea acestora cu muncile agricole sau cu roadele de primăvară[6].

Având în vedere că manifestările amintite presupun o gamă largă de semnificaţii, în lucrarea de faţă vom puncta câteva dintre valenţele simbolice ale numerelor prezente în obiceiul colindatului din perioada sărbătorilor de iarnă, cu referire la Valea Almăjului[7], judeţul Caraş-Severin.

*

Cifrele sau **numerele** sunt considerate ca având semnificaţii nenumărate şi există nu doar ca semne, ci şi ca „purtătoare de simboluri, atât la nivelul omului, cât şi la acela al cosmosului”[8].

UNU este un număr al fiinţei vii, al omului, al principiului activ, simbol al revelaţiei[9]. De regulă, în colindele din Valea Almăjului, el apare în enumerarea darurilor solicitate gazdei de către colindători: „C-**on** pitac d-arjint curatî, (bis) / Mari boieri că să scula, *rĭe* (bis) / Şî cu şie nĭe dăruia, *rĭe*? (bis), // **C-un** colac dă grîu spălatî. (bis) / Pĭetrişĭelĭe-n dĭegiţălĭe. (bis)”[10]; „Pă Micolaĭe-l vĭegia, *rĭe*, (bis) / Şî cu şie nĭe dăruia, *rĭe*? (bis) / „C-**un** pitac d-arjint curatî. (bis)”[11] sau „Da cu cĭe mi-l dăruia, *re*? / C-**un** pitac d-arjint curat.”[12]. Unicitatea darului semnalează valoarea deosebită pe care acesta o avea în vechime.

Numărul ***DOI*** este o prefigurare a conflictului, a dualismului[13], simbol bivalent, al opoziţiilor: material – spiritual, bine – rău, sacru – profan, cer – pământ, foc – apă, masculin – feminin, dar şi un număr al frumuseţii şi al simetriei[14]. În acest sens se remarcă acea „unitate a dualităţii”[15] regăsită în multe creaţii de tip tradiţional: „*Leroloi,* Ochişorii lui, / *Leroloi,* **Doauă** murĭe nĭegre / *Leroloi,* Coapcĭe la răcoar' / […] / *Leroloi,* Frîulĭeţu lui, / *Leroloi,* **Doi** şărpi mari, bălauri. / *Leroloi,* Chinguliţa lui, / *Leroloi,* **Doauă** broaşcĭe stoarsă”[16]. După cum

[5] Petru Caraman, *Colindatul la români, slavi şi la alte popoare: studiu de folclor comparat*, Bucureşti, Editura Minerva, 1983, p. 335.

[6] Gheorghe Vrabie, *Folclorul: obiect – principii – metodă – categorii*, Bucureşti, Editura Academiei, 1970, p. 108.

[7] Acest ţinut este situat în partea de sud-est a actualului judeţ Caraş-Severin, fiind străbătut de râul Nera şi cuprinzând următoarele localităţi: Bănia, Borlovenii-Noi, Borlovenii-Vechi, Bozovici, Dalboşeţ, Gârbovăţ, Lăpuşnicu-Mare, Moceriş, Pătaş, Prigor, Prilipeţ, Putna, Ravensca (sat de cehi), Rudăria (astăzi – Eftimie Murgu), Şopotu-Nou (cu satul Stancilova), Şopotu-Vechi.

[8] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicţionar de simboluri*, volumul 1, *A-D*, Bucureşti, Editura Artemis, 1995, p. 308.

[9] Id., *Dicţionar de simboluri*, volumul 3, *P-Z*, Bucureşti, Editura Artemis, 1995, p. 410.

[10] Nicolae Ursu, *Cântece şi jocuri populare româneşti din Valea Almăjului (Banat)*, Bucureşti, Editura Muzicală, 1958, p. 164. Precizăm că, în lucrarea de faţă, redarea fonetică a textelor este aproximativă, cu respectarea scrierii cu *î* a textelor culese de Nicolae Ursu.

[11] Id., *ibid.*, p. 167.

[12] Id., *ibid.*, p. 167.

[13] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicţionar de simboluri*, volumul 1, *A-D*, p. 452.

[14] Ivan Evseev, *Dicţionar de simboluri şi arhetipuri culturale*, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Timişoara, Editura Amarcord, 2001, p. 56.

[15] Id., *ibid.*, p. 56.

[16] Nicolae Ursu, *op. cit.*, p. 166.

BDD-A22233 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:13 UTC)

se observă, numerele integrate în acest text sunt alăturate unor elemente ce însoţesc personajul în discuţie, prototip al eroului iniţiat, în sintagme de tip comparativ.

Cifra în discuţie apare şi în colinda ce descrie uciderea de către Irod a celor 14000 de prunci, în încercarea de a-L omorî pe Iisus: „Oastea şi-o trimise / pruncii de-i ucise, / de **doi** ani în jos, / vrând şi pe Hristos!”[17]. Pruncii sunt simbolul nevinovăţiei, al curăţiei morale, în contrast cu cruzimea lui Irod.

De asemenea, numărul doi mai apare într-o manifestare cunoscută în zona Almăjului – praznicul casei sau ziua de prăznuire a sfântului ocrotitor al familiei, când are loc şi sfinţirea gospodăriei de către preot. Momentul se petrece în camera de oaspeţi („soba bună”). Aici, gazda pregăteşte pe o masă *două* lumânări (împreună cu o cutie de chibrituri[18]), lângă o farfurie cu apă. Când preotul începe slujba de sfinţire, le aprinde, citind apoi rugăciunea specifică acestui moment, iar la sfârşitul slujbei, le ia cu sine. Cele două lumânări sunt aprinse în sănătatea celor din casă şi pentru pomenirea celor adormiţi.

TREI, număr fundamental ce simbolizează ordinea intelectuală atât în sfera Divinităţii (Dumnezeu e Treime), cât şi în cosmos (totalitatea cosmică – lumea de jos, pământul, cerul[19]) sau în sfera umană (sintetizează fiinţa – suflet, trup şi duh[20]), este o „structură unificatoare, dinamică şi productivă”[21]. Îndeosebi în simbolica biblică acest număr e considerat sfânt. În episodul naşterii lui Iisus sunt implicate *trei* grupuri care Îl glorifică: îngerii, păstorii şi magii – *trei* la număr, care aduc *trei* daruri (aur, smirnă şi tămâie)[22]. De menţionat că, în colindele din spaţiul tradiţional românesc, de regulă, apar *trei* păstori, ca, de altfel, şi în variantele baladei *Mioriţa*.

În legătură cu cele de mai sus, citäm în continuare secvenţe din textele ceremoniale prezente în colindatul din Almăj: „**Trei** crai de la răsăritul Vicleemului au pornit, au pornit / Şi cu daruri înainte i-au ieşit. (bis)”[23]; „**Trei** crai de la Răsărit / Cu steau-au călătorit / Şi-au ajuns precum citim / Până la Ierusalim.”[24]; „**Trei** păstori se întâlniră / Şi aşa se sfătuiră”[25].

De asemenea, valori simbolice ale cifrei în discuţie se pot desprinde din obiceiul praznicului casei. După cum se ştie, această manifestare are o serie de momente specifice, respectate cu stricteţe de fiecare familie din Almăj: sfinţirea caselor, masa de praznic, cu bucate „de slastă”, pomana pentru cei răposaţi. Praznicul începe seara, în ajun, cu o masă dată rudelor şi vecinilor, numită „cinişoară”, când are loc şi acel ritual prin care un copil, cu *trei*-patru lumânări aprinse în mână, este ridicat la pragul uşii, făcând de *trei* ori semnul crucii cu ele, apoi stingându-le; gazda care îl ţine în braţe aruncă înspre prag ţuică („răchie”) dintr-o

[17] Elena Surulescu, 61 de ani, învăţătoare, Gârbovăţ.

[18] Numite în Valea Almăjului „ţâmporele” sau „răipelţuri”.

[19] Ivan Evseev, *Enciclopedia simbolurilor religioase şi arhetipurilor culturale*, Timişoara, Editura Învierea, 2007, p. 609.

[20] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicţionar de simboluri*, volumul 3, *P-Z*, p. 367.

[21] Ivan Evseev, *Enciclopedia simbolurilor religioase şi arhetipurilor culturale*, p. 609.

[22] Victor Aga, *Simbolica biblică şi creştină. Dicţionar enciclopedic (cu istorie, tradiţii, legende, folclor)*, ediţia a II-a, Timişoara, Editura Învierea, 2005, p. 386.

[23] Nicolae Ursu, *op. cit.*, p. 174.

[24] Este singura strofă din această colindă comunicată de Nicolae Andrei, 63 de ani, profesor, Bănia, născut la Prilipeţ.

[25] Colinda ne-a fost comunicată în mai multe localităţi. De regulă, asemenea creaţii sunt cântate din anumite cărţi bisericeşti şi cunoscute pe scară largă de credincioşi.

BDD-A22233 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:13 UTC)

cană, rostind de *trei* ori împreună cu copilul: „Dumnezeu le-o aprins, noi le stângem!”[26]. Pragul „marchează trecerea dintr-un spaţiu în altul, într-o nouă fază a existenţei”[27], iar cifra trei „exprimă o ordine perfectă, o totalitate organizată şi ierarhizată în vederea creaţiei”[28].

PATRU este simbolul pătratului (al crucii), prefigurând punctele cardinale, anotimpurile, elementele cosmice (aer, apă, foc, pământ), fiind şi „numărul totalităţii şi plenitudinii lumii terestre, tangibile, materiale”[29].

În localitatea Ravensca, ce aparţine comunei Şopotu-Nou – sat de cehi („pemi”), cu populaţie de confesiune romano-catolică –, există obiceiul ca, la începutul perioadei de Advent, ce precedă sărbătoarea Crăciunului (începând deci din ziua de 4 decembrie), să se pună pe masă o coroniţă şi *patru* lumânări. Acestea din urmă vor fi aprinse pe rând, până în ziua de Crăciun: astfel, în prima săptămână se aprinde o lumânare, moment în care familia se roagă în jurul mesei; în a doua săptămână se aprind două lumânări şi tot aşa, până vor fi întrebuinţate, rând pe rând, toate patru. Şi la biserică există o coroană mai mare, în care sunt puse tot *patru* lumânări, care vor fi aprinse treptat în timpul slujbelor religioase[30].

În majoritatea localităţilor din Almăj, de praznicul Bobotezei (6 ianuarie) se obişnuieşte ieşirea la un râu, la o apă curgătoare mică ce traversează aşezarea, pentru sfinţirea apei. De regulă, în locul de pe marginea apei, unde se petrece ritualul, e o cruce mare confecţionată din lemn sau din piatră, frumos împodobită, loc unde „se botează vânturile”. Cu acest prilej există obiceiul de a afla, în această zi, cum va fi anul (dacă va fi sau nu „mănos în recolte”[31]), în funcţie de care vânt suflă: dacă bate vântul uscat dinspre răsărit, se spune că anul va fi secetos; dacă suflă vântul cald sau „Dunăreanţul”, anul va fi ploios. Dacă bat vânturile dinspre miazănoapte – „Sărăcilă” sau „Boarea” –, atunci va fi secetă, respectiv ploi îndelungate. Dacă suflă Vântul Mare, dinspre răsărit, atunci va fi zăpadă devreme, începând de la sfârşitul toamnei[32]. De regulă, acest obicei este cunoscut de cei mai în vârstă.

În unele localităţi (cum e, de pildă, Borlovenii-Noi) se cufundă prapurii (steagurile) de la biserică în apă, timp în care se iau câteva lumânări (două-trei), pentru a se vedea care vânt se „botează”, în funcţie de direcţia în care se duce flacăra. Dacă suflă vântul mare, cel de la vale, e semn de an bogat; celelalte vânturi erau Crivăţul, de la răsărit, iar Crăineanţul (din zona Craina) – de la miazănoapte. Vântul care suflă în această zi va bate tot anul. În plus, când începe ritualul, i se face semn unui localnic ce stă în uşa bisericii, pentru a şti momentul când să înceapă să tragă clopotele, moment care marchează „botezul” unuia dintre cele *patru* vânturi[33]. La Putna, unele femei fac focul în curte la ora 12, în miezul zilei, pentru a vedea care vânt „se botează”[34]. La Şopotu-Nou, oamenii merg „la fântână, un izvor unde se

[26] Floarea Băcilă, 84 de ani, localnică, Dalboşeţ.
[27] Ivan Evseev, *Enciclopedia simbolurilor religioase şi arhetipurilor culturale*, p. 499.
[28] Id., *ibid.*, p. 609.
[29] Id., *Dicţionar de simboluri şi arhetipuri culturale*, p. 141.
[30] Carolina Prajac, 59 de ani, localnică, Ravensca.
[31] Nicolae Magiar, Eduard Magiar, *Monografia localităţii Bozovici*, Reşiţa, Editura Tim, 2008, p. 301.
[32] Lidia Gaga, *Zona etnografică Almăj*, Bucureşti, Editura Sport-Turism, 1984, p. 8.
[33] Dănilă Canea, 77 de ani, localnic, Borlovenii-Noi.
[34] Pavel Valuşescu, 55 de ani, cântăreţ bisericesc, Moceriş, născut la Putna, comuna Prigor.

BDD-A22233 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:13 UTC)

strângeau mai mulţi să vadă care vânt se botează noaptea, că în puterea nopţii e botezul tare, atunci e adevăratul botez”[35].

În localitatea Şopotu-Vechi, obiceiul de a afla care vânt se „botează” a fost preluat de la cei mutaţi aici, îndeosebi prin căsătorie (de la Şopotu-Nou). Astfel, în Ajunul „Botezului”, la ora 12 noaptea, „se strânge lume pe vale, la marginea satului, unde am făcut o cruce şi ieşim cu lumini. Ş-atunci facem un foc mare ca să vedem care vânt se botează: dacă e Dunăreanţu, atunci e bogăţie; dacă suflă Fâşlea, e secetă, Vântu Mare e iar bogăţie şi Boarea aduce ploaie. Ne uitam la para focului ş-o vedeam în care parte bate. Şi aşa îi, care se botează, bate tot anul”. În acelaşi timp, anumite femei cântă troparul Bobotezei, *În Iordan*. De asemenea, fiecare participant ia „câta apă” din râu şi se spală cu ea[36].

Tot în cadrul obiceiurilor de iarnă, în Almăj se regăseşte şi praznicul casei – hramul familiei –, zi când este sărbătorit sfântul protector. Cu acest prilej, dar şi înainte de Crăciun ori de Bobotează, se sfinţesc casele, ocazie cu care gazdele îi oferă preotului diferite daruri. Astfel, la Şopotu-Vechi, fiecare gazdă îi dă acestuia diverse produse din gospodărie – grâu, boabe de „cucuruz”, boabe de fasole: „Fratele meu e preot şi el mi-o zis: «Dodo, ce pui pe masă la praznicu căşii, la Crăciun şi când îţi vine preotu în casă, aia vei avea!». Pun o farfurie cu păsui, **patru** cucuruzi, o farfurie cu grâu şi bani”[37]. Darurile sunt oferite în scopul de a fi binecuvântate şi de a atrage recoltă bogată în anul următor.

CINCI este un semn al unirii, număr al centrului, al echilibrului, fiind jumătatea lui zece (a decadei), dar şi simbolul omului, care are cinci simţuri, precum şi al universului[38]. E un număr sacru întâlnit la numeroase popoare, fiind rezultatul (suma) primului număr par – doi (2) – cu primul impar – trei (3)[39].

Într-un colind cules de Nicolae Ursu din localitatea Bozovici este specificat numărul „junilor” din ceata de colindători – *patruzeci şi cinci* (în mod aproape surprinzător, nu e ales numărul cincizeci, care desemnează jumătatea valorii 100, ce reprezintă un ansamblu, un tot unitar): „*Leroloi*, Pliecat, mi-au pliecat*î*, / Pliecat, mi-au pliecat*î*, / *Leroloi,* Juni colindători. / *Leroloi,* Mari priedătători / *Leroloi,* **Patruzăşi şî şinşi** / *Leroloi,* **Şinzăşi făr'dă şinşi**.”[40]. Totodată, întrebuinţarea acestui număr, multiplu al lui cinci, sugerează mărimea considerabilă a cetelor de colindători de odinioară.

*

După cum se poate constata din cele de mai sus, în cadrul obiceiurilor şi al textelor ceremoniale (colinde, cântece de stea) din Valea Almăjului pot fi reperate valenţe simbolice ale numerelor, ale căror ocurenţe sunt legate de contexte care includ elemente specifice comunităţii tradiţionale româneşti, aspecte proprii, de altfel, acestor tipuri de creaţii. Precizăm

[35] Icoana Pistrilă, 68 de ani, localnică, Şopotu-Vechi, născută la Şopotu-Nou.
[36] Ion Pistrilă, 69 de ani, localnic, Şopotu-Vechi.
[37] Letiţia Badescu, 67 de ani, localnică, Şopotu-Vechi.
[38] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicţionar de simboluri*, volumul 1, *A-D*, p. 310.
[39] Ivan Evseev, *Dicţionar de simboluri şi arhetipuri culturale*, p. 36.
[40] Nicolae Ursu, *op. cit.*, p. 166.

BDD-A22233 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:13 UTC)

că studiul de faţă nu este integrator, deoarece nu am inclus cântecele de stea ori colindele preluate în ultima vreme în obiceiul colindatului din arealul amintit.

Termenii propuşi spre analiză, din sfera numerologiei, vin să ilustreze faptul că, în mentalul autohton, textele integrate în sărbătorile din această perioadă sunt în relaţie directă cu evenimentul naşterii lui Iisus Hristos, îndeosebi cu practicile bisericeşti (unele dintre ele „inspirate" din cultura tradiţională), dar şi cu trăsătura generală a sărbătorilor de iarnă – funcţia augurală, conturând o atmosferă specifică zilelor respective.

BIBLIOGRAFIE

Aga, Victor, *Simbolica biblică şi creştină. Dicţionar enciclopedic (cu istorie, tradiţii, legende, folclor)*, ediţia a II-a, Timişoara, Editura Învierea, 2005.

Boldureanu, Ioan Viorel, *Etnologie şi folclor. Cultură tradiţională orală. Teme, concepte, categorii*, Timişoara, Editura Marineasa, 2008.

Caraman, Petru, *Colindatul la români, slavi şi la alte popoare: studiu de folclor comparat*, Bucureşti, Editura Minerva, 1983.

Chevalier, Jean, Gheerbrant, Alain, *Dicţionar de simboluri*, volumul 1, *A-D*; volumul 3, *P-Z*, Bucureşti, Editura Artemis, 1995.

Evseev, Ivan, *Dicţionar de simboluri şi arhetipuri culturale*, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Timişoara, Editura Amarcord, 2001.

Evseev, Ivan, *Enciclopedia simbolurilor religioase şi arhetipurilor culturale*, Timişoara, Editura Învierea, 2007.

Gaga, Lidia, *Zona etnografică Almăj*, Bucureşti, Editura Sport-Turism, 1984.

Magiar, Nicolae, Magiar, Eduard, *Monografia localităţii Bozovici*, Reşiţa, Editura Tim, 2008.

Pop, Mihai, *Obiceiuri tradiţionale româneşti*, Bucureşti, Editura Univers, 1999.

Ursu, Nicolae, *Cântece şi jocuri populare româneşti din Valea Almăjului (Banat)*, Bucureşti, Editura Muzicală, 1958.

Vrabie, Gheorghe, *Folclorul: obiect – principii – metodă – categorii*, Bucureşti, Editura Academiei, 1970.

Vulcănescu, Romulus, *Dicţionar de etnologie*, Bucureşti, Editura Albatros, 1979.

Informatori:

Nicolae Andrei, 63 de ani, profesor, Bănia, născut la Prilipeţ.

Letiţia Badescu, 67 de ani, localnică, Şopotu-Vechi.

Floarea Băcilă, 84 de ani, localnică, Dalboşeţ.

Dănilă Canea, 77 de ani, localnic, Borlovenii-Noi.

Icoana Pistrilă, 68 de ani, localnică, Şopotu-Vechi, născută la Şopotu-Nou.

Ion Pistrilă, 69 de ani, localnic, Şopotu-Vechi.

Carolina Prajac, 59 de ani, localnică, Ravensca.

Elena Surulescu, 61 de ani, învăţătoare, Gârbovăţ.

Pavel Valuşescu, 55 de ani, cântăreţ bisericesc, Moceriş, născut la Putna, comuna Prigor.

BDD-A22233 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:13 UTC)

Anchetele au fost efectuate în perioada 2012-2015.

*

Această lucrare a fost cofinanţată din Fondul Social European prin Programul Operaţional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013, Cod Contract: POSDRU/159/1.5/S/140863, Cercetători competitivi pe plan european în domeniul ştiinţelor umaniste şi socio-economice. Reţea de cercetare multiregională (CCPE).

BDD-A22233 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:13 UTC)